

Metodické usmernenie úradu č. 6/2013
Spracúvanie biometrických údajov

Podľa § 46 ods. 1 písm. m) zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky (ďalej len „úrad“) vydáva toto metodické usmernenie zamerané na spracúvanie biometrických údajov.

ÚVOD

Trend spracúvania biometrických údajov spojený s využívaním biometrických technológií je progresívny a čoraz viac sa presadzuje v rôznych sférach života spoločnosti. Biometrické údaje sa taktiež využívajú aj vo vedeckom výskume alebo v aplikovaných forenzných odboroch a sú cenným prvkom rôznych systémov, ktoré zabezpečujú jednoznačnosť a nezameniteľnosť jednotlivca, posilňujú autentifikačné metódy, či umožňujú kontrolovaný vstup do určených priestorov. Biometrické údaje však vzhľadom na ich charakter a rôznorodosť majú vlastnosti, ktoré sú citlivé pre každého človeka, a to aj s ohľadom na to, že sa nedajú zmeniť, ako napríklad prístupové heslo.

Účelom tohto metodického usmernenia je rozobrať otázku biometrických údajov z hľadiska ich ochrany ako osobných údajov a vysvetliť, za akých podmienok je možné pristúpiť k ich spracúvaniu podľa zákona.

1 BIOMETRICKÝ ÚDAJ (§ 4 ods. 3 písm. f) zákona)

Biometrickým údajom je *„osobný údaj fyzickej osoby označujúci jej biologickú alebo fyziologickú vlastnosť alebo charakteristiku, na základe ktorej je jednoznačne a nezameniteľne určiteľná; biometrickým údajom je najmä odtlačok prsta, odtlačok dlane, analýza deoxyribonukleovej kyseliny“*.

Definícia tohto pojmu je na účely ochrany osobných údajov postavená na troch základných a navzájom korelujúcich prvkoch (údaj označujúci biologickú alebo fyziologickú vlastnosť/charakteristiku, ktorý patrí výlučne jednotlivcovi), dvoch špecifických charakteristikách (jednoznačnosť a nezameniteľnosť) a demonštratívnom výpočte konkrétnych príkladov biometrických údajov (napr. odtlačok prsta, odtlačok dlane, sietnica, biometrický podpis, chôdza a pod.). Inými slovami, biometrické údaje sú biologické vlastnosti, fyziologické znaky, črty alebo opakovateľné činnosti, v prípade ktorých sú tieto vlastnosti a/alebo činnosti špecifické pre uvedeného jednotlivca a zároveň merateľné, aj keď spôsoby používané v praxi na ich technické meranie zahŕňajú určitý stupeň

pravdepodobnosti.¹⁾ Ich hodnota je založená na príslušnom univerzálnom biometrickom prvku, resp. vzorke (každá fyzická osoba disponuje charakteristikou/vlastnosťou), ktorá predpokladá jedinečnosť (odlíšenie jednotlivca od ostatných), stálosť (jednotlivec si tento prvok zachováva v priebehu života)²⁾ a merateľnosť (charakteristika/vlastnosť je porovnateľná a kvantifikovaná).

2 SPRACÚVANIE BIOMETRICKÝCH ÚDAJOV

Biometrické údaje zákon zaraďuje medzi osobitné kategórie osobných údajov, ktoré sú považované za citlivé osobné údaje. Na spracúvanie³⁾ týchto osobných údajov zákon kladie prísnejšie kritériá, nakoľko miera rizika a nebezpečenstva zneužitia, neoprávnených zásahov a porušovania práv a slobôd (najmä práva na ochranu osobných údajov a súkromia) dotknutých osôb pri ich spracúvaní je kvalitatívne vyššia.

Spracúvanie biometrických údajov sa vykonáva v rámci informačného systému osobných údajov,⁴⁾ ktorý je na účely tohto metodického usmernenia možné charakterizovať ako akýkoľvek funkčný súhrn hardvérových a softvérových komponentov (prostriedkov spracúvania osobných údajov), ktoré umožňujú získavanie biometrických údajov na vopred vymedzený alebo zákonom ustanovený účel, bez ohľadu na ďalšie možnosti a okolnosti ich systematického spracúvania.

Biometrické údaje je v zmysle § 13 ods. 5 zákona možné spracúvať pri kumulatívnom splnení zákonom stanovených podmienok

- a) vopred jednoznačne vymedzený účel (zámer) spracúvania biometrických údajov, pokiaľ sa nespracúvajú na základe osobitného zákona,
- b) primeranosť a nevyhnutnosť spracúvania biometrických údajov,
- c) oprávnenie na spracúvanie biometrických údajov vyplývajúce z právneho základu.

Okrem uvedených podmienok je ďalej potrebné dodržiavať požiadavky na presnosť, minimalizáciu údajov (biometrické údaje často obsahujú viac informácií ako je potrebné na účely daného systému) a bezpečnosť v procese spracúvania, ktorá je jednou z kľúčových otázok v rámci ochrany osobných údajov.

Spracúvanie biometrických údajov je však možné len vtedy, ak prevádzkovateľ požiada o osobitnú registráciu (s výnimkou, ak sa budú biometrické údaje spracúvať na základe osobitného zákona); až po jej schválení bude prevádzkovateľ oprávnený spracúvať biometrické údaje. Schválením osobitnej registrácie a povolením spracúvania biometrických údajov nie sú dotknuté ostatné povinnosti vyplývajúce prevádzkovateľovi podľa zákona.

Vyššie uvedená regulácia sa uplatňuje od začiatku spracúvania, t.j. získania tzv. surových biometrických údajov, až do jeho ukončenia, t.j. likvidácie všetkých osobných údajov spracúvaných v informačnom systéme osobných údajov na vopred vymedzený

¹⁾ Stanovisko pracovnej skupiny 29 zriadenej podľa čl. 29 Smernice 95/46/ES pod č. 4/2007 k pojmu osobné údaje.

²⁾ Plynutie času a vplyvy prostredia nie sú vo vzťahu k fyziologickým charakteristikám z hľadiska ochrany osobných údajov smerodajné.

³⁾ Spracúvaním osobných údajov sa podľa § 4 ods. 3 písm. a) zákona rozumie vykonávanie operácií alebo súboru operácií s osobnými údajmi (vrátane osobitnej kategórie osobných údajov – biometrických údajov).

⁴⁾ K pojmu informačný systém osobných údajov pozri Metodické usmernenie č. 5/2013.

(alebo zákonom ustanovený) účel spracúvania biometrických údajov. Konverzia surového biometrického údaje matematickými algoritmami, ktoré sú uložené do biometrickej šablóny, nemá v rámci celkového procesu spracúvania vplyv na právnu kvalifikáciu informačného systému osobných údajov na biometrické účely, v ktorom prebieha spracúvanie osobných (biometrických) údajov. Informačný systém osobných údajov na biometrické účely sa z hľadiska zákona posudzuje ako celok a zohľadňujú sa všetky aspekty vo vzájomných súvislostiach; samostatné, resp. izolované posúdenie biometrickej šablóny v rámci prebiehajúceho procesu spracúvania z hľadiska kvality, nie je rozhodujúce.

2.1 Účel, primeranosť a nevyhnutnosť spracúvania biometrických údajov

Základným predpokladom na spracúvanie biometrických údajov je účel ich získavania a spracúvania⁵⁾, ktorý musí byť jasný a vymedzený jednoznačne a konkrétne. Pri špecifikácii účelu je nevyhnutné zohľadniť potreby zavedenia biometrického systému, jeho prevahu a riziká narušovania základných ľudských práv a slobôd, najmä práva na ochranu súkromia jednotlivcov.

Presné vymedzenie účelu je podľa zákona pri požiadavke spracúvania biometrických údajov úzko späté najmä so zásadou primeranosti ich spracúvania (t.j. vhodnosť použitia biometrických údajov v rámci daného spracúvania) a zásadou nevyhnutnosti ich spracúvania (t.j. potreba a nutnosť spracúvania biometrických údajov, bez ktorých by nemohol byť naplnený účel spracúvania). Prítomnosť uvedených zásad pri spracúvaní biometrických údajov zároveň zohľadňuje otázku, či výsledná strata súkromia je primeraná akémukoľvek očakávanému prínosu. Ak je prínos pomerne malý, napríklad zvýšenie pohodlnosti alebo mierne úspory nákladov, potom strata súkromia nie je primeraná.⁶⁾ Inými slovami, možnosť spracúvania biometrických údajov podlieha posudzovaniu nutnosti a primeranosti spracúvania s ohľadom na skutočnosť, či zamýšľaný účel možno dosiahnuť iným, menej rušivým zásahom, a teda, či v danom konkrétnom prípade, použitím iných prostriedkov spracúvania (s ohľadom na všetky relevantné okolnosti), je možné dosiahnuť účel rovnako efektívne.

2.2 Oprávnenie na spracúvanie biometrických údajov

Právny základ je vo všeobecnosti možné vymedziť ako oprávnenie prevádzkovateľa (právny titul), od ktorého odvodzuje spracúvanie osobných údajov. Vo vzťahu k spracúvaniu biometrických údajov, zákon v § 13 ods. 5 ustanovuje štyri možné právne základy, ktorými sú

- a) zákon (§ 10 ods. 2 zákona),
- b) písomný alebo inak hodnoverne preukázateľný súhlas dotknutej osoby (§ 11 zákona),
- c) spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné na plnenie zmluvy (§ 10 ods. 3 písm. b) zákona),
- d) spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné na účely ochrany práv a právom chránených záujmov prevádzkovateľa alebo tretej strany (§ 10 ods. 3 písm. g) zákona).

⁵⁾ Účelom spracúvania osobných údajov sa podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona rozumie vopred jednoznačne vymedzený alebo ustanovený zámer spracúvania osobných údajov, ktorý sa viaže na určitú činnosť.

⁶⁾ Stanovisko pracovnej skupiny 29 zriadenej podľa čl. 29 Smernice 95/46/ES pod č. 3/2012 k vývoju v oblasti biometrických technológií.

Voľba správneho a primeraného právneho základu sa odvíja najmä od osoby prevádzkovateľa, účelu spracúvania a podmienok spracúvania osobných (biometrických) údajov.

Ad a) Zákon. Zákon je možné považovať za primeraný právny základ pre spracúvanie biometrických údajov v prípade, ak z jeho znenia explicitne vyplýva pre konkrétny subjekt oprávnenie alebo povinnosť spracúvať biometrické údaje na jednoznačne týmto zákonom ustanovený účel ich spracúvania. Takýmito zákonmi sú napríklad zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, zákon č. 417/2002 Z. z. o používaní analýzy deoxyribonukleovej kyseliny na identifikáciu osôb, zákon č. 647/2007 Z. z. o cestovných dokladoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a iné.

Pri spracúvaní biometrických údajov na základe zákona nevzniká povinnosť prihlásiť informačný systém osobných údajov na biometrické účely na osobitnú registráciu podľa § 13 ods. 5 písm. a) v spojitosti s § 37 písm. b) zákona.

Ad b) Súhlas dotknutej osoby. Súhlas dotknutej osoby je jedným zo základných princípov ochrany osobných údajov a jedným z možných právnych základov na spracúvanie biometrických údajov. Súhlasom dotknutej osoby sa vo všeobecnosti podľa § 4 ods. 3 písm. d) zákona rozumie akýkoľvek slobodne daný výslovný a zrozumiteľný prejav vôle, ktorým dotknutá osoba na základe poskytnutých informácií vyjadruje súhlas so spracúvaním svojich osobných (v danom prípade biometrických) údajov. Jeho aplikácia prichádza do úvahy len vtedy, keď o spracúvaní (resp. nespracúvaní) svojich osobných (biometrických) údajov rozhoduje výlučne dotknutá osoba na základe vlastného slobodného uváženia.

Súhlas dotknutej osoby je platný, len ak je slobodne daný, výslovný, zrozumiteľný a obsahuje náležitosti ustanovené v § 11 ods. 4 zákona.⁷⁾ Prevádzkovateľ pritom nesmie na dotknutú osobu vyvíjať žiadny nátlak ani jej rozhodovanie ovplyvňovať, či vynucovať si jej súhlas alebo ho podmieňovať tým, že jeho neudelenie bude mať za následok odmietnutie zmluvného vzťahu, služby, tovaru alebo splnenie povinnosti. Súhlas dotknutej osoby však nie je vždy spôsobilým prostriedkom legitímneho spracúvania biometrických údajov. Aplikácia súhlasu, ako právneho základu, v správnom kontexte je rozhodujúca. V tejto súvislosti je potrebné poukázať najmä na vzťahy závislosti a podriadenosti medzi prevádzkovateľom a dotknutou osobou, kde súhlas dotknutej osoby, ako právny základ pre spracúvanie biometrických údajov, nemožno vo všeobecnosti považovať za uplatniteľný. Napríklad v pracovnoprávných vzťahoch je potrebné súhlas preskúmať a riadne odôvodniť z hľadiska charakteru zamestnania, či je preukázateľne nutné používať biometrické údaje zamestnancov na vymedzený účel a zvážiť túto nutnosť vzhľadom na základné práva a slobody zamestnancov. V individuálnych prípadoch, najmä s ohľadom na prítomnosť prvkov oprávnenosti a potrebu ochrany práv a právom chránených záujmov prevádzkovateľa alebo tretej strany (§ 10 ods. 3 písm. g) v spojitosti s § 13 ods. 5 písm. d) zákona), by po posúdení a schválení zo strany úradu právny základ takéhoto spracúvania mohol byť založený na oprávnenom záujme prevádzkovateľa bez súhlasu dotknutej osoby podľa § 13 ods. 5 písm. d) zákona. Zamestnávateľ, ako prevádzkovateľ však vždy musí hľadať najmenej

⁷⁾ Súhlas obsahuje najmä údaj o tom, kto súhlas poskytol, komu sa tento súhlas dáva, na aký účel, zoznam alebo rozsah osobných údajov a čas platnosti súhlasu; čas platnosti musí byť vyjadrený presným časovým vymedzením (nie na dobu neurčitú).

narušujúce prostriedky spracúvania osobných údajov, ktorými by sa bez použitia biometrických údajov dosiahol rovnaký účel.

Forma súhlasu je spravidla ponechaná na uvážení prevádzkovateľa, ako bremeno dôkazu splnenia zákonných požiadaviek na súhlas so spracúvaním biometrických údajov; súhlas so spracúvaním biometrických údajov pritom nesmie zanechať žiadne pochybnosti o úmysle dotknutej osoby udeliť súhlas a musí byť hodnoverne preukázateľný zo strany prevádzkovateľa.

Ad c) Zmluva. Zmluva, ako právny základ spracúvania biometrických údajov, je vo všeobecnosti určitým modifikovaným vyjadrením súhlasu dotknutej osoby, ktorý je inkorporovaný do konsenzuálneho prejavu vôle, ktorým zmluvné strany založili zmluvný vzťah. Zmluva, ako právny základ prichádza v tomto prípade do úvahy, keď je uzatváraná medzi dotknutou osobou a prevádzkovateľom informačného systému osobných údajov, pričom samotné spracúvanie biometrických údajov musí byť nevyhnutné na plnenie samotnej zmluvy.

Biometrické údaje, ktoré sú súčasťou takto vzniknutých právnych vzťahov, je zároveň potrebné definovať výlučne v rozsahu nevyhnutnom na plnenie zmluvy, a teda aj na dosiahnutie účelu spracúvania biometrických údajov. Zmluva, ako právny základ, sa tak pre využitie biometrických údajov bude aplikovať v prípadoch poskytovania biometrických služieb (napr. uzatvorenie zmluvy s laboratóriom na vyhotovenie testu otcovstva alebo vyhotovenie osobného DNA profilu), ktoré predstavujú hlavné plnenie vyplývajúce zo zmluvne dohodnutých záväzkov. Využívanie zmluvy, ako právneho základu pre sekundárne plnenia, ktoré nie sú nevyhnutné pre splnenie hlavného záväzku vyplývajúceho zo zmluvy, nemožno považovať za uplatniteľné v súlade so zákonom.

Ad d) Ochrana práv a právom chránených záujmov prevádzkovateľa alebo tretej strany. Ochrana práv a právom chránených záujmov prevádzkovateľa alebo tretej strany je posledným z možných právnych základov pri spracúvaní biometrických údajov. Na účely posúdenia, či ten-ktorý prípad bude naplňovať požiadavku práva alebo právom chránených záujmov prevádzkovateľa alebo tretej strany, je rozhodujúce, či záujem alebo subjektívne právo prevádzkovateľa (alebo tretej strany), ktoré užíva v rámci uplatňovania slovenského právneho poriadku, objektívne prevyšuje právo dotknutých osôb na ochranu ich osobných údajov a súkromia; toto právo však nesmie prevyšovať záujmy dotknutých osôb týkajúce sa ochrany základných ľudských práv a slobôd, najmä pokiaľ ide o život a zdravie dotknutých osôb.

Využívanie biometrických údajov z dôvodu ochrany práv a právom chránených záujmov prevádzkovateľa alebo tretej strany možno uplatniť najmä v prípadoch zabezpečenia vstupov do priestorov, ak ide o citlivé, vyhradené alebo osobitne chránené priestory; zdôvodnenie je na bremene prevádzkovateľa. Spracúvanie biometrických údajov na základe tohto právneho základu zároveň možno v individuálnych prípadoch hodnotiť ako oprávnené a odôvodnené aj vtedy, keď prevádzkovateľ preukáže, že objektívne existuje značné riziko ohrozujúce majetok a/alebo osoby, ku ktorým má právny vzťah. Vo všetkých prípadoch však bude predmetom individuálneho skúmania zo strany úradu, či tieto riziká, ohrozujúce práva a právom chránené záujmy prevádzkovateľa (alebo tretej strany), nemožno odvrátiť, resp. eliminovať menej invazívnymi metódami, ako využitím biometrických údajov.

3 BEZPEČNOSŤ PRI VYUŽÍVANÍ BIOMETRICKÝCH SYSTÉMOV

3.1 Bezpečnosť informačného systému osobných údajov na biometrické účely

Bezpečnosť je jedným z kľúčových aspektov ochrany osobných údajov, obzvlášť pri otázke biometrických údajov. Informačný systém osobných údajov na biometrické účely, je dennodenne vystavovaný rizikám neoprávnených zásahov z vonkajšieho prostredia, ktoré v prípade úspešnosti sú spôsobilé narušiť súkromie jednotlivca a prípadne mu spôsobiť aj ujmu. Preto je prevádzkovateľ povinný vytvoriť také podmienky fungovania ním prevádzkovaného informačného systému osobných údajov, ktoré zaručia ochranu osobných (biometrických) údajov.⁸⁾ Za týmto účelom je prevádzkovateľ povinný prijať primerané bezpečnostné opatrenia, zaručiť bezpečnosť ich spracúvania a vypracovať prislúchajúcu bezpečnostnú dokumentáciu. Nastavenie bezpečnostných opatrení zodpovedajúcich rozsahu možných rizík, ktoré sú spôsobilé narušiť bezpečnosť informačného systému osobných údajov na biometrické účely, je potrebné vykonať pred začatím získavania biometrických údajov. Táto požiadavka sa, s ohľadom na všeobecnú povinnosť aktualizácie prijatých bezpečnostných opatrení, vzťahuje aj na celý proces spracúvania biometrických údajov, a to až do jeho ukončenia.

3.2 Bezpečnosť prostriedkov spracúvania a okolia informačného systému osobných údajov na biometrické účely

Požiadavky na bezpečnosť je pri spracúvaní biometrických údajov potrebné vnímať a zabezpečovať komplexne. Nejedná sa pritom iba o ochranu samotného informačného systému osobných údajov na biometrické účely, ale aj o ochranu okolia daného informačného systému osobných údajov, vrátane prostriedkov (nástrojov) spracúvania biometrických údajov pred ich poškodením, krádežou, neoprávneným prístupom, či neoprávnenou manipuláciou.

3.3 Bezpečnostné opatrenia pri spracúvaní biometrických údajov

Spracúvanie biometrických údajov si vyžaduje prijatie osobitných technických, organizačných a personálnych opatrení, ktoré zabránia predovšetkým neoprávnenému nakladaniu s biometrickými údajmi, ako aj iným bezpečnostným incidentom; bezpečnostný incident je na účely spracúvania biometrických údajov potrebné vnímať ako porušenie pravidiel bezpečnosti, t.j. akékoľvek konanie, ktorým sa zasiahne do spoľahlivosti, funkčnosti a integrity informačného systému osobných údajov na biometrické účely. Za porušenie pravidiel ochrany osobných údajov sa považuje aj porušenie podmienok, na základe ktorých prevádzkovateľ získal osobitnú registráciu za účelom spracúvania biometrických údajov.

V súvislosti s ochranou informačného systému osobných údajov na biometrické účely, je z hľadiska ochrany osobných údajov potrebné najmä

- a) využívať biometrickú šablónu, pokiaľ je to možné,
- b) využívať spoľahlivé kryptografické mechanizmy,

⁸⁾ Prevádzkovateľ je povinný chrániť spracúvané osobné údaje pred ich poškodením, zničením, stratou, zmenou, neoprávneným prístupom a sprístupnením, poskytnutím alebo zverejnením, ako aj pred akýmkoľvek inými neprípustnými spôsobmi spracúvania.

- c) zabezpečiť minimalizáciu údajov vo vzťahu k získavaným biometrickým údajom a spracúvať iba požadované informácie, nie všetky dostupné informácie z biometrických údajov,
- d) zabezpečiť, aby nedošlo k spätnej rekonštrukcii biometrických údajov, v prípade ich konverzie do biometrickej šablóny,
- e) neuchovávať surové biometrické údaje, pokiaľ to nevyplýva zo samotného účelu spracúvania a nie je to nevyhnutné na jeho dosiahnutie,
- f) zabezpečiť, aby biometrické údaje neboli využívané na odhaľovanie iných údajov a informácií o dotknutej osobe, napríklad rasový alebo etnický pôvod alebo údaje týkajúce sa zdravia,
- g) vymedziť prístupové práva na prístup a manipuláciu s funkcionalitami a údajmi spracúvanými v informačnom systéme osobných údajov na biometrické účely,
- h) zabezpečiť zaznamenávanie a uchovávanie logov, resp. prístupov z hľadiska času a jednotlivých úkonov do informačného systému osobných údajov na biometrické účely,
- i) zabezpečovať priebežnú aktualizáciu prijatých bezpečnostných opatrení,
- j) zabezpečiť likvidáciu biometrických údajov a súvisiacich osobných údajov, najmä v prípade odvolania súhlasu dotknutou osobou,
- k) zabezpečiť osobitnú ochranu pred vonkajšími prienikmi, najmä spoofingom,
- l) zabezpečiť, aby sa spracúvanie osobných (biometrických) údajov vykonávalo na území Slovenskej republiky,
- m) obmedziť prepojenie informačného systému osobných údajov na biometrické účely s verejne prístupnou počítačovou sieťou, pokiaľ to nie je nevyhnutné a vymedzené v rámci podmienok spracúvania biometrických údajov,⁹⁾
- n) zamedziť prepojenie informačného systému osobných údajov na biometrické účely s riešeniami tzv. cloud computingu cez verejne prístupnú počítačovú sieť,
- o) preferovať decentralizované informačné systémy osobných údajov na biometrické účely.

Vo vzťahu k okoliu informačného systému osobných údajov a prostriedkov spracúvania biometrických údajov je počas celej doby disponovania biometrickým systémom potrebné najmä

- a) využívať bezpečné a spoľahlivé biometrické systémy,
- b) zachovať celistvosť a funkčnosť použitých prostriedkov spracúvania,
- c) „zapečatiť“ biometrický systém (zariadenie) pred nepovolenými úkonmi, resp. manipuláciou alebo prístupom nepovolaných osôb,
- d) zabezpečiť priestor elektronickým zabezpečovacím systémom,
- e) zabezpečiť objektívnu bezpečnosť inými, ako biometrickými prostriedkami.

V súvislosti so správou, prevádzkou a najmä ochranou informačného systému osobných údajov na biometrické účely je vo všeobecnosti žiaduce aplikovať relevantné medzinárodné štandardy, napríklad ISO/IEC normy rady 27000 v oblasti riadenia informačnej bezpečnosti.

⁹⁾ V prípade, ak by prepojenie s verejne prístupnou počítačovou sieťou bolo z pohľadu funkcionality systému nevyhnutné, treba náležitým spôsobom zabezpečiť nielen fyzickú bezpečnosť prvkov siete (min. kontroly prístupov, zabezpečenie nosiča, ochrana zálohovaných údajov), ale tiež dostatočnú úroveň sieťovej bezpečnosti (inštalácia v demilitarizovanej zóne, ochrana bezpečnostným rozhraním (firewall), nutnosť pravidelných aktualizácií, povinnosť viesť záznamy prenosov a operácií, rozdelenie segmentu) a prostredia servera.

Z hľadiska základných zásad spracúvania osobných údajov vymedzených zákonom je zároveň potrebné zabezpečiť, aby nedochádzalo najmä k neoprávnenému získavaniu biometrických údajov, neprimeranému získavaniu biometrických údajov z hľadiska rozsahu, neoprávnenému využívaniu biometrických údajov, alebo rozšíreniu informačného systému osobných údajov o účely, ktoré neboli pôvodne vymedzené, prepojení informačného systému osobných údajov na biometrické účely s inými databázami, akémukoľvek využitiu biometrických údajov bez vedomia dotknutých osôb na účely, ktoré sú nezlučiteľné s pôvodným účelom spracúvania a podobne.

Zároveň je potrebné dať do pozornosti aj potrebu prijatia a dokumentácie technických, personálnych a organizačných opatrení pre informačný systém osobných údajov podľa vyhlášky č. 164/2013 Z. z. o rozsahu a dokumentácii bezpečnostných opatrení a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, s ohľadom na jednotlivé podmienky spracúvania.

4 POSUDZOVANIE SPLNENIA PODMIENOK NA SPRACÚVANIE BIOMETRICKÝCH ÚDAJOV V KONANÍ O OSOBITNEJ REGISTRÁCI

Osobitná registrácia predstavuje osobitný typ registračnej povinnosti, ktorá sa vyžaduje za splnenia zákonom stanovených podmienok. Vo vzťahu k spracúvaniu biometrických údajov, prihlásenie informačného systému osobných údajov na biometrické účely na osobitnú registráciu je potrebné vo všetkých prípadoch, okrem spracúvania biometrických údajov na základe zákona, ktorý je jediným prípadom, kde platí výnimka podľa § 13 ods. 5 písm. a) v spojitosti s § 37 písm. b) zákona. Až po schválení osobitnej registrácie je prevádzkovateľ oprávnený prístup k spracúvaniu biometrických údajov.

Pred podaním žiadosti o osobitnú registráciu¹⁰⁾ je potrebné, aby prevádzkovateľ posúdil vplyvy hrozieb a z toho vyplývajúcich rizík na súkromie dotknutých osôb, v rámci ktorých zhodnotí najmä riziká spojené s plánovaným spracúvaním biometrických údajov a vymedzí si opatrenia na zamedzenie, resp. zmiernenie týchto rizík. Posúdenie vplyvu hrozieb a z toho vyplývajúcich rizík je neoddeliteľnou súčasťou stanovenia správnych právnych, technických, organizačných a personálnych náležitostí za účelom zákonného spracúvania biometrických údajov po udelení osobitnej registrácii. Táto otázka spolu so základnými náležitosťami pre spracúvanie biometrických údajov (účel, primeranosť, nevyhnutnosť, právny základ a bezpečnosť) a rizikom, ktoré spracúvanie biometrických údajov vo všeobecnosti prináša, je jedným z rozhodujúcich kritérií, ktoré úrad v rámci konania o osobitnej registrácii posudzuje v každom jednotlivom prípade individuálne s cieľom naplniť základnú požiadavku zákona – chrániť práva fyzických osôb pred neoprávneným zasahovaním do ich súkromného života pri spracúvaní ich osobných údajov.

Bližšie podrobnosti súvisiace s osobitnou registráciou,¹¹⁾ podaním žiadosti a prihlásením informačného systému osobných údajov na osobitnú registráciu sú zverejnené

¹⁰⁾ Súčasťou žiadosti je príloha, ktorej obsahom sú podklady nevyhnutné na posúdenie, či spracúvaním osobných údajov nevzniká nebezpečenstvo porušenia práv a slobôd dotknutých osôb. Konkrétny obsah podkladov závisí od viacerých faktorov, ktorými sú najmä osoba prevádzkovateľa a jeho predmet činnosti so zameraním na spracúvanie osobných (biometrických) údajov, účel a podmienky spracúvania osobných (biometrických) údajov. Ich demonštratívny výpočet vo vzťahu k spracúvaniu biometrických údajov je predmetom osobitnej informácie zverejnenej na webovom sídle úradu.

¹¹⁾ Pozri § 37 až 39 a 41 zákona.

na webovom sídle úradu www.dataprotection.gov.sk v časti „Registrácia informačných systémov“.

ZÁVER

Problematika biometrických údajov si z hľadiska ochrany práva na súkromie a osobných údajov jednotlivcov zaslúži zvýšenú pozornosť a nastavenie pravidiel, ktorými sa zvýši právna istota zainteresovaných osôb/subjektov a zabezpečí ústavné právo jednotlivcov na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života a právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe. Vo všeobecnosti je preto potrebné k využívaniu biometrických údajov pristupovať zodpovedne a brať pritom do úvahy všetky aspekty ich využitia v každom jednotlivom prípade individuálne, s prihliadnutím na oprávnené dôvody zavedenia biometrických systémov, potrebu bezpečnosti a zachovania práva na ochranu súkromia a osobných údajov podľa § 13 ods. 5 a 6 v spojitosti najmä s § 1, 6, 19, 20 a 37 písm. b) a nasl. zákona. Preto zákonodarca pristúpil k úprave podmienok pri spracúvaní biometrických údajov, ktoré je potrebné individuálne preskúmať v rámci konania o osobitnej registrácii, s výnimkou spracúvania biometrických údajov na základe zákona v súlade s § 10 ods. 2 zákona.

V Bratislave, dňa 28. novembra 2013

JUDr. Zuzana Valková v. r.
riadiťka odboru právnych služieb
a medzinárodných vzťahov